

รายวิชา สังคมศึกษา

รหัส สด๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

ครูผู้สอน ครูนจรักษ์ สุขเจริญ

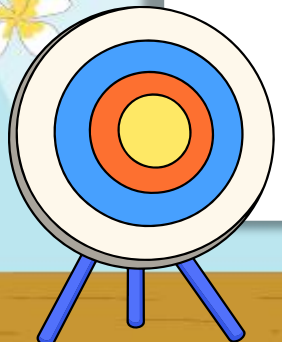

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำรงชีวิตด้านต่าง ๆ
๒. จำแนกและยกตัวอย่างภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตด้านต่าง ๆ
๓. ตระหนักถึงคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนต่าง ๆ
มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อ
การดำเนินชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

๑. อาหาร
๒. ยารักษาโรค
๓. เครื่องนุ่งห่ม
๔. ที่อยู่อาศัย

อาหาร

ชาวบ้านนำภูมิปัญญาที่สั่งสมมา
ปลุกพืช เลี้ยงสัตว์ และประดิษฐ์เป็น
อาหารประเภทต่าง ๆ รวมไปถึง
การถนอมอาหารอีกด้วย

อาหาร

โดยภูมิปัญญาด้านอาหารก็จะมี
ความแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค
ตามแต่วัตถุดิบ คือพืชและสัตว์ที่
ผลิตได้

อาหาร

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับ
อาหารแต่ละภาค

ภาคเหนือ

แกงโฮะ

ภาคเหนือ

น้ำพริกอ่อง

ภาคกลาง

น้ำพริกปลาทุ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส้มตำ

ภาคใต้

แกงไตปลา

ภาคใต้

น้ำบูดู

ให้นักเรียนศึกษากฎมีปัญญา ท้องถิ่น

เนื้อแดดเดียว

(Fried Beef)

วัตถุดิบ

เนื้อวัวสันนอก 500 กรัม

น้ำมันพืช
1 ช้อนโต๊ะ

เกลือ
¼ ช้อนโต๊ะ

น้ำตาล
½ ช้อนโต๊ะ

วิธีทำ

- 1.) นำเนื้อวัวมาทำความสะอาด แล้วพักไว้ให้แห้ง จากนั้นนำมาฉีกชิ้นตามขนาดที่ต้องการ
- 2.) นำหมักเนื้อวัวด้วย น้ำมันพืช น้ำตาล และเกลือ จากนั้นนำหมักทิ้งไว้ในตู้เย็น 2 ชั่วโมง เมื่อครบเวลาแล้วนำไปตากแดดจัด 3-4 ชั่วโมง ก่อนนำไปทอดหรือเก็บไว้
- 3.) ตั้งกระทะใส่น้ำมันลงไปให้ท่วมเนื้อสัตว์ จากนั้นรอให้น้ำมันเดือดนำเนื้อแดดเดียวลงไปทอดให้สุก แล้วตักขึ้นพักไว้ให้สะเด็ดน้ำมัน นำเนื้อแดดเดียวเสิร์ฟพร้อมข้าวเหนียวร้อน ๆ เป็นอันเสร็จเรียบร้อย

การถนอม อาหาร

แบบบันทึกข้อมูล

๑. ข้อมูลที่ศึกษา

ตอบ

๒. มีวิธีการถนอมอาหาร

ตอบ

๓. การใช้ถนอมอาหารดีอย่างไร

ตอบ

กลุ่มที่.....

สมาชิกกลุ่ม

๑..... ๒.....

๓..... ๔.....

๕..... ๖.....

แบบบันทึกข้อมูล

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

ยารักษาโรค

ในแต่ละท้องถิ่นจะรู้จักเลือกพืช
สมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาใช้เป็น
ยารักษาโรค ซึ่งอาจจะนำมาจาก
ส่วนต่าง ๆ ของต้นไม้

ยารักษาโรค

เช่น ก้าน ดอก ผล ราก เมล็ด
พืชที่เป็นยารักษาโรคซึ่งเป็น
ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยารักษาโรค

ขมิ้นชัน รักษาโรคผิวหนัง
ท้องอืด ท้องเฟ้อ

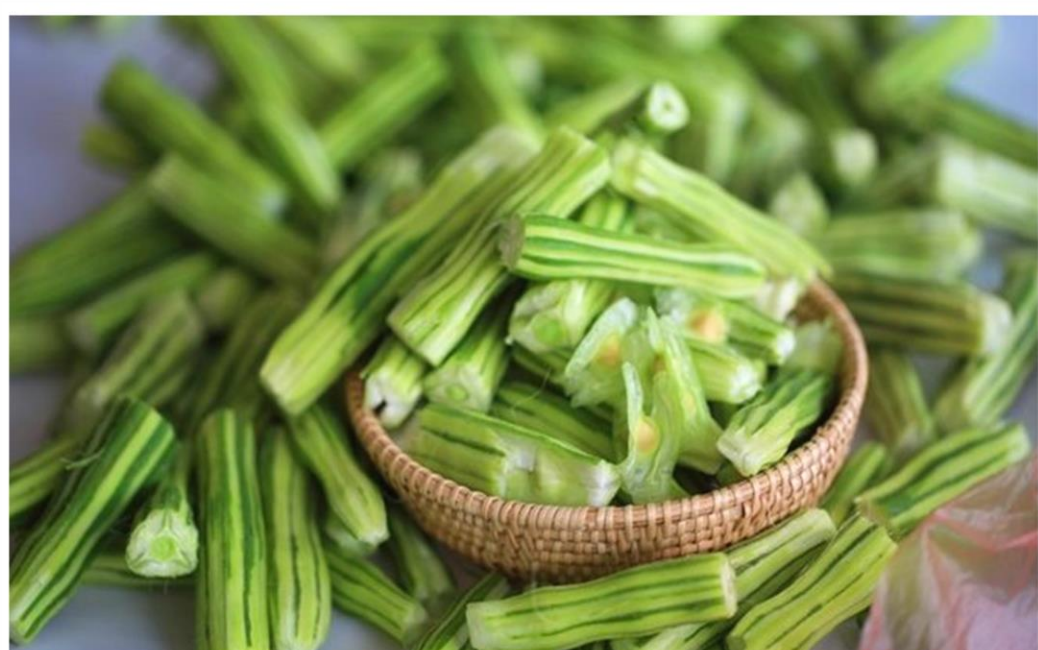
ยารักษาโรค

ฟ้าทะลายโจร แก้เจ็บคอ
รักษาโรคทางเดินหายใจ

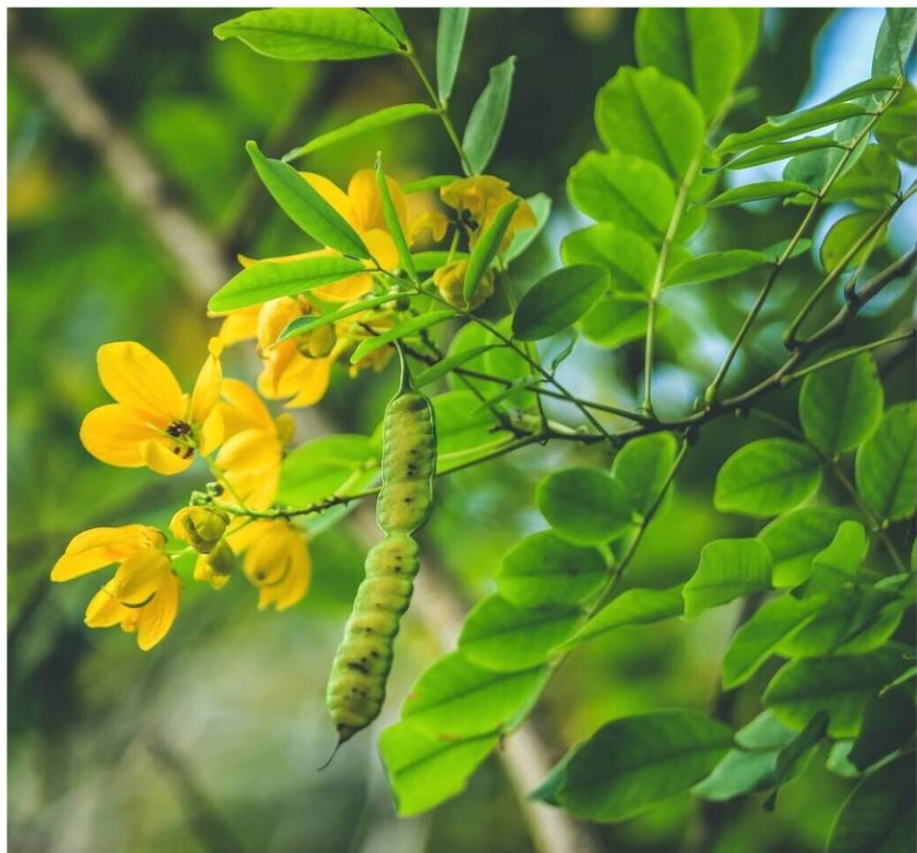
ยารักษาโรค

มะรุม รักษาโรคไขข้อ ขับลมใน
ลำไส้ แก้ปวดฟัน ลดความดัน

ยารักษาโรค

มะขามแขก รักษาโรคท้องผูก
เป็นยาระบาย

ยารักษาโรค

ขี้เหล็ก รักษาโรคหืด ขับพยาธิ
รักษาโรคเหน็บชา

เครื่องนุ่งห่ม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละ
ภูมิภาคสร้างสรรค์วิธีการทำ
เครื่องนุ่งห่มที่แตกต่างกัน

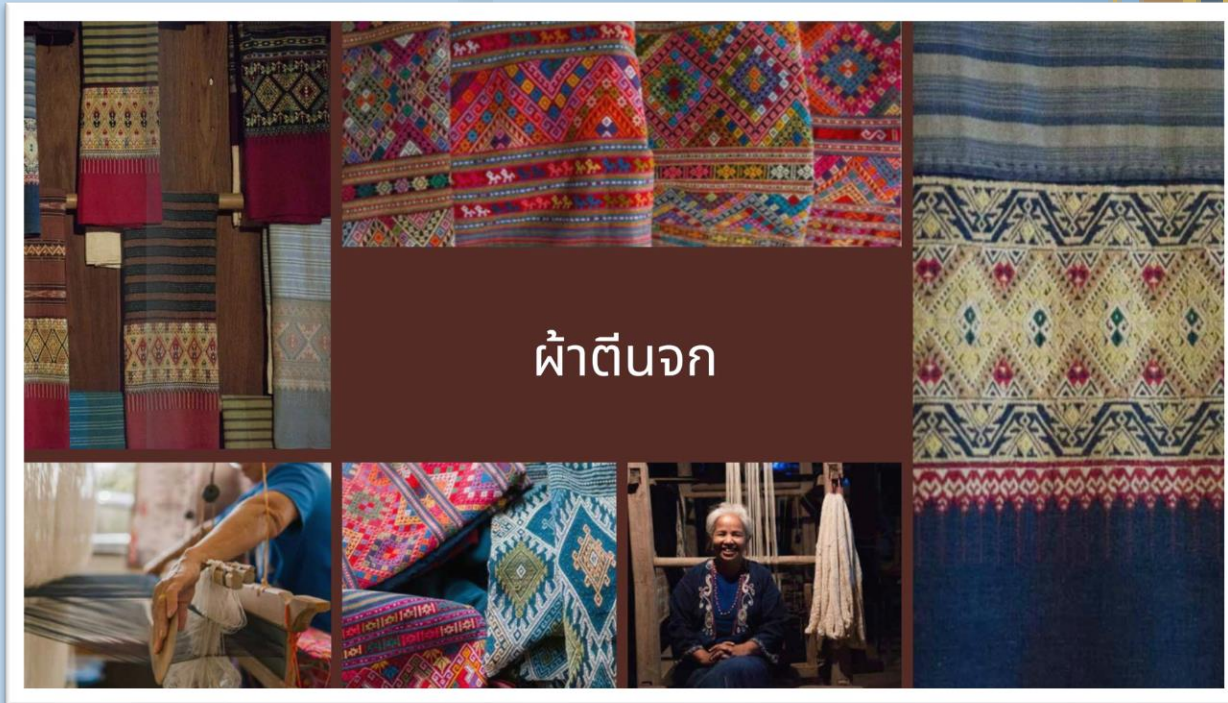
เครื่องนุ่งห่ม

เช่น การออกแบบการแต่งกาย
ของหญิงและชายให้เหมาะสมกับ
ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ การทอผ้า
ไว้สำหรับตัดเป็นเสื้อผ้า ซึ่งมี
ลวดลายสีสันทที่สวยงาม

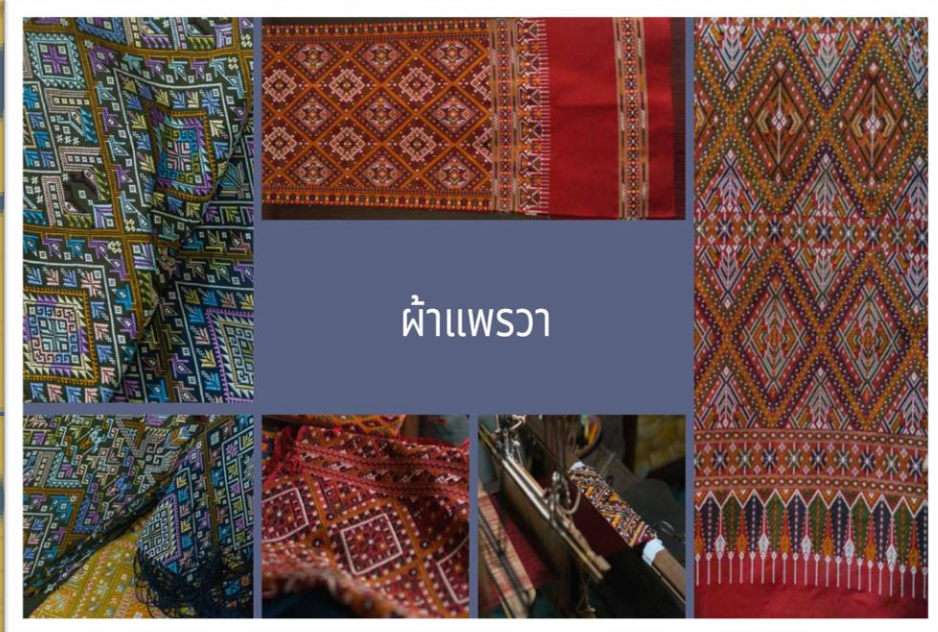
เครื่องนุ่งห่ม

ภาคเหนือ
มีผ้าไหมตีนจก

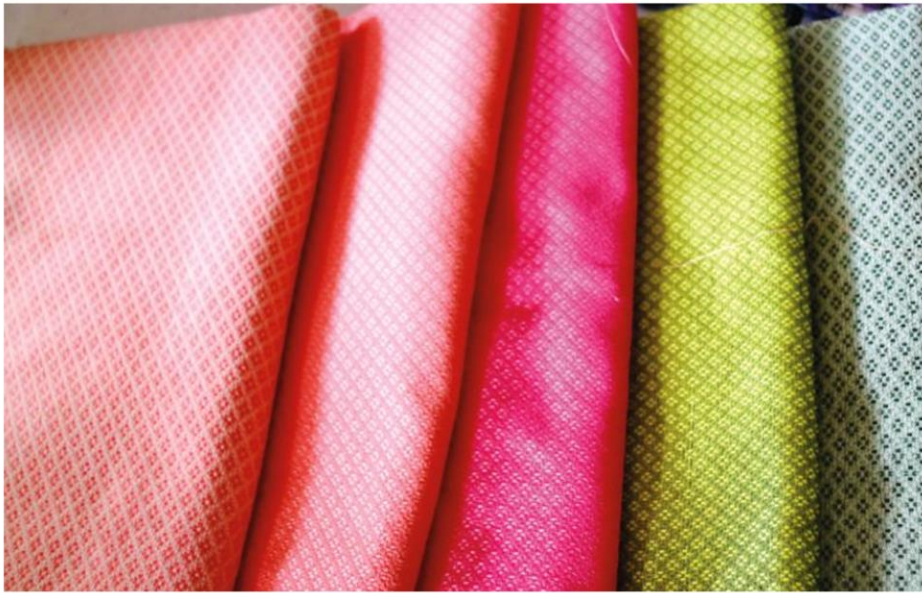
เครื่องนุ่งห่ม

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผ้ามัดหมี่ ผ้าแพรวา

เครื่องนุ่งห่ม

ภาคใต้ มีผ้าฝ้ายและผ้าไหม เช่น ผ้าเกาะยอ ผ้าไหมพุมเรียง

ที่อยู่อาศัย

รูปทรงของบ้านหรือแบบบ้าน
จะมีความแตกต่างกันตาม
ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ

ที่อยู่อาศัย

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย คนไทยสมัยก่อนนิยมสร้างบ้านทรงเรือนไทย มีใต้ถุนสูงเพื่อถ่ายเทอากาศแล้วยังใช้เป็นที่พักสัตว์เลี้ยง

ที่อยู่อาศัย

เช่น โค กระบือ และเพื่ป้องกัน
สัตว์ร้าย

ที่อยู่อาศัย

การยกใต้ถุนสูงยังช่วยป้องกัน
น้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจง :ให้นักเรียนวิเคราะห์สถานการณ์
และตอบคำถาม

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

๑. ให้นักเรียนวิเคราะห์สถานการณ์และตอบคำถาม

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนวิเคราะห์สถานการณ์และตอบคำถาม
๒. ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๘ เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง วัฒนธรรมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน
รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวิเคราะห์สถานการณ์และตอบคำถาม

หมู่บ้านมีสุข เป็นหมู่บ้านที่มีขนาดเล็ก ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในช่วงที่ว่างเว้นจากการทำนา ชาวบ้านจะทอผ้าไว้ใช้เอง เช่น ผ้าขาวม้า ผ้าถุง นอกจากนั้นทุกบ้านยังปลูกพืชผักสวนครัว และสมุนไพร เพื่อนำมาประกอบอาหาร เช่น มีการรับประทานมะระขี้นก เพื่อบรรเทาอาการหวัด นอกจากนี้ยังมีการจัดทำอุปกรณ์หาปลาต่าง ๆ เช่น ลอบ ไซ เป็นต้น

๑. ภูมิปัญญาใดบ้างที่คนในหมู่บ้านมีสุขนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต

ตอบ

๒. การดำเนินชีวิตของคนในหมู่บ้านมีสุขส่งผลอย่างไร

ตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๘

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

หมู่บ้านมีสุข เป็นหมู่บ้านที่มีขนาดเล็ก ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในช่วงที่ว่างเว้นจากการทำนา ชาวบ้านจะทอผ้าไว้ใช้เอง เช่น ผ้าขาวม้า ผ้าถุง นอกจากนี้ทุกบ้านยังปลูกพืชผักสวนครัว และสมุนไพร เพื่อนำมาประกอบอาหาร เช่น มีการรับประทานมะระขี้นก เพื่อบรรเทาอาการหวัด นอกจากนี้ยังมีการจัดทำอุปกรณ์หาปลาต่าง ๆ เช่น ลอบ ไซ เป็นต้น

๑. ภูมิปัญญาใดบ้างที่คนในหมู่บ้านมีสุขนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต

ตอบ.....
.....

๒. การดำเนินชีวิตของคนในหมู่บ้านมีสุขส่งผลอย่างไร

ตอบ.....
.....

แนวคำตอบ

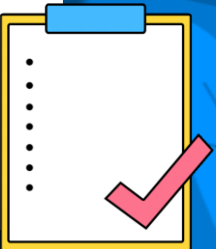
หมู่บ้านมีสุข เป็นหมู่บ้านที่มีขนาดเล็ก ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในช่วงที่ว่างเว้นจากการทำนา ชาวบ้านจะทอผ้าไว้ใช้เอง เช่น ผ้าขาวม้า ผ้าถุง นอกจากนี้ทุกบ้านยังปลูกพืชผักสวนครัว และสมุนไพร เพื่อนำมาประกอบอาหาร เช่น มีการรับประทานมะระขี้นก เพื่อบรรเทาอาการหวัด นอกจากนี้ยังมีการจัดทำอุปกรณ์หาปลาต่าง ๆ เช่น ลอบ ไซ เป็นต้น

๑. ภูมิปัญญาใดบ้างที่คนในหมู่บ้านมีสุขนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต

ตอบ... **การทอผ้า การปลูกพืชผักสวนครัว และสมุนไพรต่าง ๆ เพื่อประกอบอาหาร และยังทำอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ**

๒. การดำเนินชีวิตของคนในหมู่บ้านมีสุขส่งผลอย่างไร

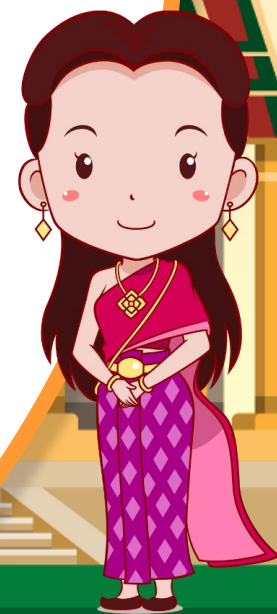
ตอบ... **สามารถพึ่งพาตนเองจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาได้อย่างเหมาะสม และมีความสุข**

สรุปบทเรียน

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนต่าง ๆ เป็นความรู้ที่สะสมและสืบทอดต่อกันมา มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งในด้านการผลิตปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ทั้งยังสร้างรายได้และความสามัคคีให้แก่สมาชิกในชุมชนอีกด้วย

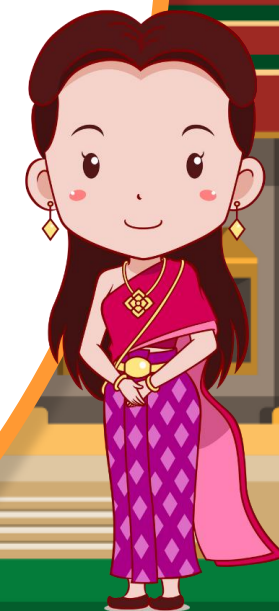

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในชุมชน

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๙

เรื่อง การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

